

А.А. Дубініна, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.М. Попова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Дж. Ніколлеті, PhD, проф. (*Університет Фоджи, Фоджа, Італія*)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В НАВЧАННІ ПІДПРИЄМНИЦТВУ

Однією із проблем підвищення конкурентоспроможності є засоби уряду, підприємців та фахівців у галузі політики зайнятості, які забезпечать збільшення продуктивності і тривалого зростання економіки, особливо якості освіти випускників, які необхідні для того, щоб економіка окремої країни могла зайняти своє місце на світовому ринку. Для кращого задоволення потреби підприємств малого і середнього бізнесу, частка яких в країнах ЄС становить 99% від загальної кількості підприємств і які забезпечують 2/3 робочих місць, необхідно переорієнтувати освітні системи країн на більш комерційні цілі. Ідея більш прямого впровадження навчання підприємництву на всіх рівнях системи освіти стала одним з можливих рішень цього завдання.

Необхідність оживлення економіки і стимулювання більшої кількості людей до підприємництва, з одного боку, і більш широка зацікавленість у підготовці молодих людей роботи і повсякденного життя, з іншого, підштовхують країни світу до розвитку підприємницького потенціалу у молоді шляхом активного впровадження знань, навичок і позицій, які лежать в основі підприємницької компетентності.

Під терміном «навчання підприємництву» маються на увазі всі форми освіти і підготовки, як офіційні, так і неофіційні, в тому числі навчання на виробництві, які сприяють розвитку духу підприємництва і навчають діяльності, що ставить, або не ставить перед собою комерційні цілі. Це визначення спирається на положення Європейської хартії для малого бізнесу, в якій, поряд із важливістю навчання безпосередньо на робочому місці, підкреслюється особлива роль у розвитку підприємницького типу мислення і навичок як початкової, середньої та вищої освіти, де професійні кваліфікації та знання реалізуються в комерційні можливості, так і неформального навчання.

По суті, положення хартії, що стосуються людських ресурсів, спрямовані на створення структури безперервного навчання підприємництву і є базою для подальшого розвитку політики, з урахуванням ролі та внеску навчання підприємництву в посилення європейської конкурентоспроможності.

Сучасна література в навчанні підприємництву виділяє дві основні тенденції.

Згідно з першою тенденцією навчання підприємництву розглядається, перш за все, як галузь, підвідомча світу бізнесу, майбутніх підприємців і консультантів по середньому і малому бізнесу. У цих умовах університети і приватні організації, які займаються професійною підготовкою, є основними освітніми інституціями, які своєю головною метою ставлять забезпечення спеціальними знаннями і навичками, необхідними для відкриття і розвитку власного бізнесу. Друга, більш сучасна тенденція, бачить роль навчання підприємництву в розвитку широкого набору якостей, що складають основу характеру і особистості підприємця. При цьому підході особливої важливості набуває введення навчання підприємництву вже в початковій школі, тому що в цьому віці діти легше сприймають нові ідеї, у них простіше сформувати підприємницький тип мислення. Саме ця друга тенденція починає превалювати в Європейському Союзі.

Обов'язки з організації діяльності в галузі навчання підприємництву розподілені між державними установами, організаціями з підтримки бізнесу та освітніми організаціями (наприклад, університетами, спеціальними фондами та приватними компаніями, що пропонують послуги з професійної підготовки).

Особливі надії покладаються на університети і наукові співтовариства, які повинні внести свій внесок в комерціалізацію технологій і розвиток сфери бізнесу. У більш розвинених країнах співпраця між університетами та підприємствами спрямована не тільки на максимізацію впливу нових ідей на економіку, але також на те, щоб знання та навички випускників університетів краще відповідали попиту на ринку праці.

Із метою забезпечення ринку праці цінними кадрами з числа випускників ЗВО необхідно зміцнювати роботу щодо включення підприємств в процес реформування навчальних програм. Необхідно також більш широко використовувати мобільні схеми університет – підприємство, передбачені для обміну досвідом і знаннями між світом бізнесу та університетським середовищем (наприклад, викладацький обмін, виробнича практика студентів).

Отже, на сьогодні основна частка розвитку і реалізації навчання підприємництву припадає на систему вищої освіти, проте поступово особлива увага починає приділятися і більш раннім етапам освіти.